

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
Félévre . . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:

DR. TÜRRE ALADÁR
ügyvéd.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket

a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ES PENTEKEN.

Kézierő és géperő a mezőgazdaságban.

A kézi munkaerő hiánya és drágasága a magyar mezőgazdaságot is mindinkább olyan üzemrendszer felkarolására kényszeríti, amelyet a tőkében belterjesség, a munkában pedig a külterjesség jellemez, vagyis mely az emberi és állati munkát minden irányban lehetőleg az olcsóbb és biztosabb gépmunkával igyekszik helyettesíteni. Mivel nem csak a legtöbb, hanem a legfontosabb munkát is a talaj megművelése igényli, különös fontosságot kell tulajdonítani a motoros talajművelő gépeknek, amit még csak fokoz a modern talajművelési rendszer, amely az ediginél sokkal több és sokkal alaposabb munkát követel.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület vezetősége már akkor tudatában volt annak, hogy a jövőbeni mezőgazdasági életben mily fontos szerepük lesz a motoros talajművelő gépeknek, mikor ezek lassan fejlődő gyermekkorukat élték. Az Agárdon 1882-ben rendezett ekeversenyen még csak két gőzeke vett részt, a Mezőhegyesen 1909-ben tartott nemzetközi motoros talajművelő gépbemutatóon

immár a gyakorlati alkalmazásra érett gépek jelentek meg, bár még mindig igen kis számmal. A gazdaközönségnek Mezőhegyesen megnyilatkozott széleskörű és szokatlan érdeklődése már teljesen igazolta az Omge ama törekvését, mely a motoros talajművelés kérdéseinek állandó felszínen tartását célozták.

A kézi és állati munkaerő drágulása és a motoros talajművelő gépek tökéletesedése, e kérdés iránt folyton fokozódó érdeklődés arra készítette az Omge-t, hogy újabb motoros talajművelő gépbemutatót rendezzen, hogy ezen a különböző gépek használati értékét pontosan megállapítsák és hogy ezen a gazdaközönség személyesen ismerkedtessék meg az újabb gépekkel.

Ez a nemzetközi motoros talajművelő gépbemutató augusztus 9. és 10-én folyt le Galántán, még pedig olyan méretekben, amilyenekkel eddig még a külföldön sem rendeztek hasonló versenyt és nem csak a gazdák, hanem a gépgyárosok is olyan meleg érdeklődést tanúsítottak a bemutató iránt, hogy annak a legteljesebb sikeréről lehet csak beszélni.

A bemutatóon 20 gyár vett részt 28 géppel, amelyek közül 5 gőz-, 20

benzin-, 3 pedig nyersolaj erővel hajtott és 3 magyar, 8 német, 17 pedig amerikai gyártmány volt. Már magán a bemutatóon részt vett gépek száma is elárulja annak hatalmas méreteit és nagy sikerét. A rendezés és előkészítés gondos és fáradságos utánjárásán kívül ezt a nagy részvételt főleg a széleskörű érdeklődésnek kell tulajdonítani, amely a gyárosok előtt igazolta, hogy nálunk érett már a gazdálkodási rendszer a motoros talajművelésre, a gyárosok azonban bizonyára nem hagyták figyelmen kívül azt az óriási mezőgazdasági területet sem, amely a balkáni állapotok rendezése után ember és állat nélkül egyenesen a gépekre lesz utalva és amelynek meghódítása legkönnyebben Magyarországon keresztül és az itt szerzett kedvező tapasztalatok alapján történhetik.

A galántai bemutató iránt meleg érdeklődést tanúsítottak a gazdák is, a két napon ezrével hozták a vonatok a gazdaközönséget, úgy hogy közepes számitással tizezerre lehet tenni a megjelent gazdák számát. A bemutató jelentőségét különösen kidomborította, hogy a földművelésügyi és a kereskedelemügyi miniszterek szintén megjelentek. Különösen fontos az, hogy Ghillány báró és

RÁCZITS és CZVRKUSITS

fűszer- és csemegeüzlete ZOMBOR, Szt. György-tér 6. szám.

==== Egy próbarendelés elég és meggyőződhetik arról, hogy kizárólag cégünk által

TELEFON: **„C O L U M B I A”** TELEFON:

29. szám. név alatt forgalomba hozott pörkölt kávéink mégis a legjobbak.

Legnagyobb szakértelemmel válogatott elsőrendű fajok biztosítják cégünknek e cikkben a legjobb sikert.

==== Saját pörköldel! Naponta friss pörkölés! =====

ÁR J E G Y Z É K:

100-66

„COLUMBIA” igen finom háztartási keverék 1 kiló	4 korona 40 fillér.
„COLUMBIA” legfinomabb karlsbadi keverék 1 kiló	5 korona — fillér.
„COLUMBIA” nemes Maragugype, a kávék királya 1 kiló	6 korona — fillér.
„COLUMBIA” legnemesebb gyöngyfajok keveréke 1 kiló	5 korona 20 fillér.

Harkányi báró miniszterek együttesen tették meg ezt a látogatást, ami arról tesz bizonyosságot, hogy az időszerű mezőgazdasági kérdésekben egyetértésben vannak, ami reményt nyújthat a gazdatársadalomnak arra, hogy a jövőben is számíthat megértő támogatásukra és együttműködésükre. Külföldről is sokan jöttek el tanulmányozni a maga nemében páratlan bemutatót, állami megbízottak, szakemberek és gazdák egyaránt.

A galántai nemzetközi motoros talajmivelő gépbemutató mindenestre határkövet fog képezni az ország mezőgazdasági életében és különösen a talajmivelés terén a haladásnak biztos alapját rakja le. A gazdaközönség remélhetőleg hasznosítani fogja a nagy fáradsággal és jelentékeny költségekkel rendezett bemutató gazdag tapasztalatait és igyekezni fog mihamarabb kihasználni a motoros talajmivelés által biztosított előnyöket. Bizonyára fognak még tovább is tökéletesedni a motoros talajmivelő gépek, azonban nagyon helytelen eljárás lenne a jövőbeli javulás reményében elhalasztani ennek a művelési módnak az alkalmazását annyival is inkább, mert a meglevő rendszerek között is a legtöbb jónak és használhatónak bizonyult.

A tanítók vizsgálata az adai földmives iskolában.

E hó 17-én tartotta meg az adai földmives iskola a földmivelési miniszter által a tanítók részére rendezett négyhetes mezőgazdasági tanfolyam befejező vizsgálatát.

A vizsgálaton a földmivelésügyi miniszter ur képviselőjében Székely Jenő földmivesiskolai tanfelügyelő jelent meg, míg a vallás-és közoktatásügyi kormány képviselői tisztét dr. Török József Bács-Bodrog vármegyei kir. s. tanfelügyelő töltötte be.

A vizsgálat, amely öt órán keresztül tartott, teljesen tiszta képet adott a két miniszteri képviselőnek arra nézve, hogy az iskolát vezető Németh Jenő helyettes igazgató, valamint az intézet segédtanára és kertésze igen szakavatott kezekkel, fokozott buzgalommal tanították és vezették a tanfolyamra jelentkező tanítókat, de egyben kitént az is, hogy a tanfolyam hallgatói igen lelkiismeretesen, pontosan tettek eleget feladatuknak, illetőleg kötelezettségüknek.

Székely Jenő tanfelügyelő a vizsgálat befejezése után elismerését fejezte ki különösen Németh Jenő igazgatónak azért az alapos és különösen a belső tartalomra törekvő tanításért és vezetésért, amelyben a tanfolyamosokat részesítette. Beszédében jelezte a tanítóknak többek között, hogy a négyheti képzés nem adhat ugyan minden oldalú tudást a mezőgazdaság terén, de mindenestre előiskolának igen üdvös lesz ezen tanfolyam.

Buzdítja a tanítókat a gazdálkodásra és különösen arra, hogy a néppel érintkezve

azokat a gazdálkodásban lássák el jó tanácsokkal.

Majd dr. Török József kir. s. tanfelügyelő vette át a szót és beszédében kifejti, hogy örömdetesen konstatálja, miszerint a tanfolyamon résztvevő tanítók vállalkozásuknak derekasan megfeleltek és hogy készségük a produkált eredményből ítélve, olyan fokon áll, hogy megnyugvással telhetik el az érdemes igazgatóság tanári testületével együtt aziránt, hogy a tanítók kiképzése körüli fáradozásnak a gyakorlatban is meglesz a kívánt eredménye. A hallott feleleteket minden tanítónál elég biztos zálognak tekinti arra nézve, hogy szerzett tudásukat ambícióval fogják bevinni az iskolába is.

Felhívta a tanítókat a figyelmét arra, hogy az intézet falai között szerzett tudásukat ne tekintsék a vizsgálat befejezettnek, hanem arra törekedjenek, hogy azt a mezőgazdaság terén jeleskedő szakirányu munkák olvasgatásával gyarapítsák, továbbá a szerzett elméleti tudást igyekezzenek a gyakorlatba minél intenzívebben átvinni, hogy így való feladatuknak minél tökéletesebben megfeleljenek.

Beszéde folyamán kifejti, hogy a nép-tanítónak nemcsak a nép gyermekeit kell oktatni, hanem tanítani kell magát a népet is. Vezetni, irányítani és jó tanácsot adni kell őket ellátni, mert amint mondja: „országunk őstermelő jellegét tekintve a népnek ezirányu jó tanácsokra, irányításra és vezetésre nagy szüksége van.”

Buzdítja a tanfolyamon résztvevő tanítókat, hogy tudásuk, egyéni és társadalmi magatartásuk révén vivják ki maguknak az elsőseget úgy a tanítási, valamint a vezetési és irányítási téren is.

Végül örömet és teljes megelégedését fejezi ki a tanfolyamos tanítóknak azért, hogy a négy hét alatt magatartásuk úgy intézetileg, valamint társadalmilag kifogástalan volt, majd azon remény fejében vesz búcsút a levizsgázott tanítóktól, hogy a tanári kar által elplántált tudás és jó igék a tanítóknál termő talajra találjanak, akik azt a gazdasági ismétlő iskolában terebélyes fává növelik.

Egy érdeklődő.

A legmodernebb fegyverek.

Küzdés az ember egész élete s ebben a küzdelemben az marad felül, aki a legmodernebb fegyvereket használja; ezek a fegyverek pedig a tudás és összetartás.

Ne gondoljunk tehát valami géppuskára vagy más ehhez hasonló öldöklő szerszámmra, eszembem sincs ilyen békés időben ezekről írni. Szép magyar hazánkat karddal foglaltuk el, de tudással tarthatjuk meg. Elpusztul az a nemzet, mely műveltség nélkül van. Hazánk lakosságának majdnem egy negyedrészre nélkülözi a tudás legegyszerűbb feltételeit; s így 5-5 millió ember számára vesznek el a leghasznosabb és legnemesebb eszmék.

A leghatalmasabb és legjobb fegyver az ész; de ezt ki kell először művelnünk, mert csak akkor lesz igazán védő és támadó fegyverünk. A tudomány fátylaja bevilágít a legrejtettebb helyekre is s onnan menekül a nyomor és szenvedés. Régebben rémület fogta el a népeket, ha veszedelmes betegség pusztítását vélték közeledni, s volt is okuk miért félni, mert a halál megcsinálta a maga

gazdag aratását. Mi volt egyedüli fegyverük? — Istenben való bizodalomuk; azért templomokba összegyűltek Isten különös tiszteletére; pedig gyakran itt szedték össze a betegség csirait. Nemde nagyobb pusztítást vitt véghez az országban egy ilyen ragályos betegség végigvonulása? mint akármilyen véres kimenetelű háború.

S mi győzedelmeskedett az emberiség ezen legnagyobb ellenségein? — a tudomány. Egy ragályos betegség fellépése pár óra alatt gyászba borította a családot; még reggel gyermekacagás tölti be a házat, este már halotti gyertya fénye rezg a család szeméfénye körül. Igaz ugyan, hogy halál ellen nincs orvosság, de hisszük, hogy az orvosi tudomány rövid időn belül diadalt arat a ragályos betegségek felett, legalább pusztításukat a legkisebbre fogja szorítani. De ezen munkában segédkezni kell nyújtani valamennyiünknek. Nem mint a legutóbbi kolera-járvány idején történt; a hatóság betiltotta a csatorna vizének használatát, de a nép lopva mégis megszegte a tilalmat. Hiába vannak akkor meg a védőfegyverek, ha azok, akiknek adjuk, használni nem akarják. Igazi eredményes munkát addig nem is végezhetünk, míg az ország lakosságának egy negyedrészre nélkülözi a tudás legegyszerűbb feltételeit.

De mit ér egy katona kezében a fegyver, ha csak egymaga néz szembe az ellenséggel? Tudna-e az a kis korall egymaga boldogulni a tengerben? — míg társulva egész szigeteket alkot. Épigy az ember is; egymagában kis dolgokra képes, míg egyesült erővel a kis dolgokat is naggyá lehet tenni. S fájó szívvel kell tapasztalnunk, hogy az összetartás érzete ép annál az osztálynál hiányzik, ahol arra legnagyobb szükség volna. Ez pedig a földmivesosztály; zugolódhatik valaki otthon a kemence mellett, ezzel sorsán nem segíthet.

Ez az oka, hogy hazánk nem bír haladni a többi nyugoti államok kulturájával. A széthuzó erők még a legnagyobb dolgokat is szétmállasztják. Bebizonyosodott dolog azonban az is, hogy szövetszövetet alakítani könnyű, de azt fentartani igen nehéz. Mert pl. elvethetjük mi a magot akármilyen talajra, de hogy köves talajon eredményes munkát végeztünk-e? — az kérdés.

Czifrusz Ödön.

ARENA MOZI
SZOMBAT
VÁSÁRNAP

A VÖRÖS CSÓK.

Dramai epizód a balkáni háborúból, előjátékkal és 2 felv.

GRANADA. Természeti.

GOLO ÉS GENOVÉVA HÁZASSÁGA. Vigjáték MOZI UJSÁG. Aktuális világesemények.

A VESZÉLY PERCÉBEN. Dráma.

LEGJOBB OTTHON. Humoros. 100-4

Jegyek előre válthatók az előadás napján délelőtt 11-12-ig és délután 4-6 óráig.

KEZDETE FÉL 9 ÓRAKOR.

H I R E K.

Jutalmazás. A m. kir. pénzügyminiszter Zsuffa Károly bácskerteségi segédjegyzőt a közadók behajtása körül teljesített tőres közreműködéséért 40 korona jutalomban részesítette. Ezen elismerés szolgáljon buzdításul a jövőben is.

Igazgatói megbízás. A monostorszegi állami iskolánál megüresedett igazgatói állásra a kir. tanfelügyelő Orehoja Béla ottani állami tanítót bizta meg.

Uj orvos Csurogon. Csurog község képviselőtestületének 1913. évi augusztus hó 23-án délelőtt fél kilenc órákor tartotta rendkívüli közgyűlést, melynek egyetlen tárgya az üresedésben lévő községi másodorvosi állásnak választás utján leendő betöltése volt. A másodorvosi állásra dr. Lázies Pál aracsai orvos lett megválasztva.

Leányok a gimnáziumokban. A kultuszminiszterium rendeletével érdekes újítás lép életbe a legközelebbi tanévben: szeptembertől kezdve a gimnáziumokban a leányok is, mint rendes tanulók iratkozhatnak be. Ezzel a rendelkezéssel a polgári leányiskoláktól a növendékek jelentékeny százalékat elvonják, de viszont megadják a lehetőséget a leányoknak arra, hogy ép oly könnyen feljuthassanak az egyetemig, mint a fiuk.

Tanárválasztás. A zentai főgimnáziumi bizottság e hó 26-án délután tartotta meg választó ülését az üresedésbe jött tanári állások betöltésére. A tanári kar egyhangulag választotta meg a latin-német tanácsokra Köhalmi M. Széver és a latin-történet helyettes tanácsokra Almássy Károly okl. tanárokat.

Halálozás. Kulits Józsefné szül. Sztolisits Antónia folyó hó 25-én éjjel 12 órákor életének 73 ik évében Zomborban meghalt.

Hajózási hír. A m. kir. folyam- és tengerhajózási részvénytársaság igazgatósága közhírré teszi, hogy Ófutam állomást az összes forgalom számára augusztus 19-vel újból megnyitotta.

Tanítók közgyűlése. A Bács-Bodrog vármegyei tanítószövetség ez évi rendes közgyűlést e hó 28-án tartotta Szabadkán.

Bérbeadják a bácskai falvak fogyasztási adóját. A zombori pénzügyigazgatóság a bácskai községek bor- és husifogyasztási adójának beszedési jogát az 1915—16. évre nyilvános árverés útján bérbeadja. Augusztus 29-én Tündéres, Sajkásgyörgye, Csátalja, Mozsor, Kiszács, Piros község és Magyarkanizsa városban adják bérbe a fogyasztási adót.

Nem volt Baján kolera. Jelentettük már, hogy a múlt szombaton Baján gyanus körülmények között megbetegedett özv. Katancsics Lajosné 72 éves asszony, aki a járványkórházban nemsokára meghalt. Baján az a hír terjedt el, hogy az asszony ázsiai kolerában halt el s nagy rémületet keltett. Most a bakteorológiai intézet megállapította, hogy özv. Katancsicsné nem kolerában halt meg.

Polgári lövészegylet Szabadkán. Szabadka polgári körei mozgalmat indítottak egy polgári lövészegylet alakítása iránt. Az új egyletnek az ottani kitűnően felszerelt katonai lövöldét bocsátának rendelkezésre.

Bácskai terméseredmény. Hivatalos megállapítás szerint Bács-Bodrog vármegye területén 448 ezer hold buzavetés holdanként átlag 9 mázsát; 47 ezer hold árpavetés holdanként 9 és fél mázsát. 216 ezer hold zabavetés holdanként 7 és fél mázsát hozott. A kukorica, a takarmányrépa, komló, len és kender jó termést ígérnek; valamint a cukorrépa is, amelyből 17 ezer hold van.

Atletikai verseny Zomborban. A zombori M. T. E. folyó évi szeptember hó 7-én délután a Sport Egylet korcsolya tő melletti pályáján első házi atletikai versenyt rendez. Utána football-mérkőzés. Bővebbet a falragaszokon.

Bácskai tejtermelők értekezlete.

A szabadkai vajtermelő központnak szállító bácskai tejszövetkezetek és tejesarnokok folyó hó 26-án Zomborban a Bács-Bodrog vármegyei Gazdasági Egyesület székházában értekezletet tartottak, amelyen a köztük és a vajtermelő központ közötti vitás kérdések kerültek tárgyalás alá. Az értekezlet elhatározta, hogy a jövőben 3% zsir %-en aluli tejet értékesítésre nem fogad el. A 3 és 3,6% közötti tejeiket állandóan szigorúan ellenőrzi, ezen tejekért a központ arányosan leszállított árat fizet. Tekintettel a vajüzlet üzletellen voltára, az értekezlet a szállítóknak javasolja, hogy folyó évi november hó végéig a vaj árából kilónként 20 fillért, a tej árából 1 fillért elengedjenek. A további árak iránt a november hó folyamán összeülő értekezlet fog határozni. Elhatározatott, hogy a jövőben az összes szállítók a központnak egy időben egységes áron adják el termeléseiket. A jövőben a vajminőséget lényegesen lerontó vajkészítési beszüntetendő, a szabadkai vajtermelő központtal csakis tejszín szerződéses kötések. A szabadkai vajtermelő központ állandó ellenőrzésére a szállítók meghatározott időközönként kebelükől megbízottat küldenek ki. A megbízott az ellenőrzést a megalkotandó szabályzat szerint fogja gyakorolni. Vitás esetek alkalmával a Bács-Bodrog vármegyei gazdasági egyesület véleménye egy a vállalat mind a szállítók részéről kikérendő. Ugyancsak ezen egyesület intézi az ellenőrzést és nyújtja az erkölcsi támogatást a szállítóknak. Az értekezleten Greiner Gyula tanító, bács-madarasi kiküldött elnök, a szabadkai vajtermelő központ tulajdonosa, a tejjgazdasági vállalat részvénytársaság Budapest Dűsing Miksa aligazgatót és Deckner Marcel felügyelőt küldte ki az értekezletre, a vármegyei gazdasági egyesületet Inhoff József titkár képviselte. Képviselve volt 10 szövetkezet és 3 tejesarnok 22 kiküldöttel.

Bicskázás. Dorotics Pál napszámos a vele közös háztartásban élő Kuntics Annával folyó hó 26-án délután 6 óra tájban az utcán összeveszett és bicskájával 2 szurást ejtett az asszony hasán. Kuntics Annát a rendőrség súlyos sérüléseivel a városi kórházba szállította, Dorotics Pál a tett elkövetése után önként jelentkezett a kir. ügyészségnél, hol kihallgatása után szabadon bocsájtották.

Hirdetmény. A budapesti m. kir. I. honvéd kerületbeli állomásokon elhelyezett honvéd csapatok (intézetek) számára 1913. évi október hó 1-től 1914. évi szeptember hó 30-ig szükséges termények és anyagjárandóságok szállításának biztosítása végett az alább feltüntetett állomásokon és napokon kizárólag zárt írásbeli ajánlatok útján versenytárgyalás fog tartatni. A biztosítási tárgyalás Zomborban f. évi szeptember hó 5-én, Baján szeptember hó 9-én, Szabadkán szeptember hó 15-én, Ujvidéken szeptember hó 17-én tartatik meg. A teljes szövegű hirdetmény, valamint a „Szállítási feltételek füzet” a kerületi hadbiztosságnál, valamennyi honvéd állomásparancsnokságnál, valamint a honvéd gazd. hivataloknál hétköznapokon délelőtt 10—12 óráig betekinthező.

A vak koldus öngyilkossága. Óbecsén Vas Vince vak koldus a templom előtt levő utcasarkon mellbe ölte magát. Mire a revolverlövés zajára odarohantak, már halott volt.

Egy titkos mütét: öt korona. Az óbecsei csendőrség letartóztatta Milicz Ottóné törökbecsei szülésznőt, aki üzletszerűen üzte a tiltott mütéteket. Az asszony bevallotta, hogy egy titkos mütét végrehajtásáért öt koronát kapott. A szülésznőt a csendőrség átadta az ügyészségnek.

Dr. Lukits Mirosláv fogorvos nyári szabadságáról megérkezett és rendéseit újból megkezdte.

Pályázat a kaszinó sörcsarnokára. A zombori polgári kaszinó az Erzsébet-köruton levő telkén egy sörcsarnokot épít s azt ez évi november hó 1-től kezdve bérbe adja. Akik erre pályázni kívánnak, azokat kéri a kaszinó, hogy zárt ajánlataikat szeptember hó 20-ig benyújtani sziveskedjenek. A bérlet feltételei a kaszinó igazgatójánál, Steiner Lajosnál megtekinthetők.

Szarvasmarhadíjazás. A Bács-Bodrog vármegyei gazdasági egyesület szeptember hó 7-én Felsőszentivánon, 8-án Vep-rődön, mindkét helyen reggel 8 órákor tart piros-tarka szarvasmarhadíjazást. A díjazáson bácskai tenyésztők piros-tarka saját tenyésztésű marháikat állíthatják elő.

Elvert pincér. Szabadkán Kovács István 17 éves pincér a napokban éjjel után hazafelé tartott. A Deák-utcai Hungária-vendéglő kapujában több legény megleste és megverte. A rendőrség kinyomozta, hogy a tettesek az Ifkovies testvérek kisbajmoki lakosok voltak, akik ugyanezen az éjjelen még egy szerelmes párt is elverték s Brummer Antal cukorgyáros házának ablakait is bevették.

Szilvatermés 1913-ban. Az idei szilvatermés az eddigi jelentések szerint a múlt évinél sokkal jobbnak ígérkezik. Boszniában körülbelül 400 vagon nyers és 1500 vagon aszalt szilvára számítanak. Szerbiában, bárha némely vidéken nagy károkat szenvedtek a szilvafák, 3500—4000 vagon aszalt és 5000—6000 vagon nyers szilvára becsülik a termést.

Vállalkozók figyelmébe. Szabadka város tanácsa szeptember 15-iki határidővel tervpályázatot irt ki új polgári iskola épületére. Az új iskola két utcára, 70 méter homlokzattal fog épülni s 12 tanterem lesz a kétemeletes épületben. Az I. díj 1200, a II. 600 s a III. 400 korona.

Sztrájk az étel miatt. Piszarevits Mladen ujvidéki fakereskedő Ujvidék és Titel között levő bérelt földjére Krassó-Szörény megyéből oláh aratókat hozott. A munka rendben ment néhány napig, míg egyszerre sztrájkba nem léptek az oláhok. Kijelentették, hogy addig nem dolgoznak, míg az itteni étel helyett román ételt nem adnak nekik. Az izgatokat a csendőrség letartóztatta.

Régi haragosok. Horti Mátyás, Garai Kálmán kocsisa és sógora Barta János vasárnap összetalálkoztak Zentán a Rákóczi-kávéházban, ahol régebbi haragból kifolyólag egymást szidalmazni kezdtek. A kávéházban nem került köztük tettelegességre a dolog, hanem mikor Barta hazafelé ment, Horti utána sietett s a város szélén utolérve, kövekkel bevverte a fejét. A tettest följelentették a bírósághoz.

Tolvaj leány. Patyi Erzsébet 14 éves szabadkai leány a kórházban megismerkedett Rosenberg Izidornéval, akit naponta fésülgetett. A leány egy ilyen fésülés alkalmával kilopta Rosenbergné füleiből a fűgöket, azután kiszökött a kórházból s azokat eladta 3 koronáért. A csendőrség a leányt elfogta s átadta a bíróságnak.

T A N Ü G Y.

Beiratások a zombori rom. kath. iskolákba.

Az iskolai év folyó évi szeptember hó 4-én fél nyolc órákor tartandó ünnepélyes „Veni Sancte” után fogja kezdetét venni, ennek alapján van szerenésim köztudomásra hozni a következő megállapodásokat:

a) *Beiratkozás.* A zomborvárosi rom. kath. mindkétnemű népiskolában — úgy a polgári leányiskola 4 osztályában — a tanulók felvétele a jövő iskolai évre szeptember 1., 2. és 3. napjain reggeli 9 órától 12-ig történik, mely alkalommal minden tanuló szülőjével,

vagy annak helyettesével tartozik megjelenni azon osztály helyiségében, melybe rendszerint beirandó lesz. Ezen beiratkozás alkalmával az 1908. évi 46. t. c. 1. §-a értelmében minden népoktatási intézetbe felvett tanuló után 50 fillér beiratási díj fizetendő, mi az ifjúsági és tanítói szakkönyvtár gyarapítására fordítatik. Ugyancsak ezen alkalommal minden tanuló a „Népiskolai rendszabályzat és értesítő“-re 10 fillért, az iskolai év folyamán elfogyasztandó tonta fejében pedig 20 fillért tartozik fizetni. Az első osztályba csak oly tanulók vétetnek fel, kik 6-ik életévüket már betöltötték: miért is szükséges, hogy e körülményt előttem, mint igazgató előtt születési bizonyítvánnyal igazolják. Emez igazolványok a városi anyakönyvi hivatalban már most naponként a délutáni órákban díjtalanul szolgáltatnak ki és nagyon helyesen fognak eljárni azon szülők, akik e tanúsítványok beszerzéséről minél előbb gondoskodnak; mert akik ezt az utolsó napra halogatják, önmaguknak okoznak kínos kellemetlenséget, ha egyszerre tulságos számban jelenvén meg, csak nagy tolongás közt és hosszas várakozás után juthatnak céduláikhoz. A beiratások az iskolaigazgató felügyelete alatt és ellenőrzése mellett eszközöndők.

A központi fiu- és leányiskolába a belvárosi, felsővárosi és cservenkai, ugy a szelencsei városrészből a Sztapári ut végétől a „Tigris“-vendéglőn túl egész az özv. Csibásné urinő házáig, aztán a Fehérgalamb-utca és a „Fehér galamb“ korcsmától a polgári kaszinóig és ezen saroktól a Thököly ut baloldalán levő sorházakban, végül az Apolló-, Árpád-, Barát-, Madár-, Liszt-, Orgona-, és Kalap-utcaiban lakó első és második osztályu, továbbá a harmadik osztálytól kezdve a város bármely részében lakó tanköteles róm. kath. vallású tanulók feltétlenül; — más vallásfelekezeti helybeli vagy általában vidéki tanköteles gyermekek pedig csak azon esetre vehetők fel, ha azt az egyes osztályok tért nagysága megengedi. A szelencse városrész fentjelzett utcáinak kivételével minden egyéb ottani I-ső és II-ik osztályu tanköteles a szelencsei iskolába, a bánáti városrészben lakók pedig — a Csonoplyai-ut, a Völgy- és Árok-utca kivételével, kik a belvárosi iskolába iratnak be, — a bánáti osztályokba lesznek felvéve.

b) **Tandij.** Az összes népiskolákban azon róm. kath. vallású gyermekekre nézve, kiknek szülői, vagy ezek nem létében gyámjai állandóan, vagy hivatalos állásuknál fogva bár ideiglenesen is e város területén laknak, az oktatás ingyenes; ellenben a vidékiek, tekintet nélkül a vallásra, vagy a helybeli gör. keleti, ref., ág. ev. és izraelita vallású tanulók után a népiskola 6 osztályában egyenként 20 korona évi tandij — és pedig szept. 1-én és február 1-én 10—10 koronányi előleges részletekben — fizetendő a kath. iskolaszéki pénztárnok kezébe, kinek nyugtája azután az illető tanítónál bemutatandó lesz. A polgári leányiskola I., II., III. és IV. osztályába iratkozó helybeli róm. kath. vallású tanulók fejenként 10, míg a vidékiek vagy más vallásúak 50 korona évi tandiját fizetnek és pedig szeptember 1-én és február 1-én amazok 5—5, az utóbbiak pedig 25—25 koronás előleges részletekben. Azon tanulók, kik után a köteles tandiját a jelzett napokon pontosan be nem fizetik, az iskolából azonnal és feltétlenül eltávolítandók. A polgári magánvizsgára jelentkezők szintén tartoznak a vizsga előtt lefizetni a tandiját; és pedig a helybeli kath. vallásúak 10 koronát, a vidékiek vagy

más vallásúak 50 koronát. A polgári leányiskola növendékei kivétel nélkül 2 korona beiratási díjat fizetnek az intézeti főnöknő kezébe, ki az összeget az iskolai év kezdetétől számítva 15 nap alatt az iskola pénztárába szállítani köteles. Tartozik ezenfelül minden polgári iskolai tanuló a beiratás alkalmával ifjúsági könyvtár javára 2, valamint a tornatanításért külön 2 koronát lefizetni. Megjegyeztetik még, hogy miután a vidéki vagy más vallású tanulók csak feltételelesen, vagyis csak azon esetben vétetnek fel, ha ezt a tanterem nagysága megengedi: ennek következtében ezek beiratkozása csak szeptember 4-ik és 5-ik napjain fogadtatik el.

c) **Óvoda.** Az apácák vezetése alatt levő kisdévodába a rendelkezésre álló két óvodai terem nagyságához képest elsősorban az 5 éves, azután a 4 éves, végre a 3 éves róm. kath. helybeli mindkét nembeli gyermekek vétetnek fel, szintén az iskolaigazgatónak felügyelete és ellenőrzése mellett; más vallású vagy vidéki gyermekek pedig csak azon esetre, ha ezt a két tanterem nagysága megengedi.

A kisdévodába járó minden gyermek után havonként előre 2 korona tandij fizetendő az óvoda vezetőjénél, ki azt összeggezve, az iskolapénztár kezelőjének nyugta mellett beszállítja. Azon gyermekek, kik után az óvodadíj előre le nem fizetetik, az óvodából azonnal hazaküldendők.

Ezen óvodai díj alól felmentetik azon 30 szegény gyermek, kiknek a kegyuri bizottság a zombori magyar jótékony nőegylet kérelmére ingyenhelyet engedélyezett. Ezek szülői szegénységüket a városi tanács által kiállított szegénységi bizonyítvánnyal tartoznak igazolni s e gyermekek közül is előbb az 5 éves, azután a 4 éves és végre a 3 éves róm. kath. mindkét nembeli gyermekek fognak a jelentkezési sorrend szerint felvétetni. — Zombor, 1913. évi augusztus hó 19. Fejér Gyula s. k. apátplébános, igazgató.

Felhívás a vidéki szülőkhöz.

A zombori m. kir. állami főgimnázium igazgatósága az intézet I. osztályát párhuzamosítottatni óhajlja, hogy a környékbeli szülők gyermekei is korlátlanul felvehetők legyenek. Hogy ezt a kívánatos célt elérhesse, azzal a felhívással fordul az érdekelt vidéki szülőkhöz, hogy mindjárt a beírás első napján, szeptember hó 1-én, hétfőn reggel 8 órakor jelentkezzenek felvételre gyermekeikkel. Arra is figyelmezteti az intézet igazgatósága a vidéki szülőket, hogy csak a nála bejelentett s az iskolaorvos ajánlata alapján elfogadott szállásokon vagy rokonoknál helyezhetik el gyermekeiket.

Zombor szab. kir. város államilag segélyezett felső kereskedelmi iskolájában a tanulók beírása szeptember hó 6., 7. és 8-án történik, mindenkor délelőtt 9—12 óráig. Az alsó (I.) osztályba azok vehetők fel, akik a közép, vagy polgári iskola négy osztályát sikerrel elvégezték. A helybeli tanulók tandija 80 korona, a vidékieké 100 korona, amelyet felvélenként előre kell fizetni. Ezenkívül minden tanulónak fizetni kell: felvételi díj címén 4 koronát, az orsz. tanári nyugdíjalapra 6 koronát, az ifj. könyvtárra 2 koronát és az év végén kiadandó értesítőért 1 koronát. *Szegény sorsu, jó magaviseletű és jó előmenetelt tett tanulók teljes tandijmentességben részesülnek és esetleg iskolai könyveket is kapnak.* Tekintettel arra, hogy a késői jelentkezések miatt minden évben sok tanulót vagyunk

kénytenek visszautasítani, *figyelmeztetjük különösen a zombori szülőket, hogy fiaik felvételét, előjegyeztetés útján, már most biztosítsák.* Előjegyzéseket az egész nagy szünet alatt elfogadunk, amely alkalommal a felvételi, könyvtári és értesítői díjak, összesen 7 korona, előre lefizetendők. Minden egyéb nézve készséggel ad felvilágosítást az igazgatóság.

Beiratás. A zombori polgári fiúiskolában a beírások szeptember hó 1—4-én — mindenkor délelőtt 8—12-ig — az iskola Széchenyi István-körut 10. számú helyiségében történnek. Szeptember hó 1-én és 2-án a zombori szülők gyermekei, 3. és 4-én pedig a vidéki tanulók vétetnek föl. A javító- és pótvizsgálatok augusztus hó 30-án, a különböző vizsgálatok a beírás napokon délután lesznek.

A beírások a zombori Krump-féle magán polgári leányiskolában szeptember hó 1-én kezdődnek naponként d. e. 9 órától. A beírások megkezdése előtt, d. e. 8 órakor lesznek a javító vizsgálatok. Akik az elemi iskola 5. osztályát végezték, a polgári iskola 2. osztályába, akik az elemi iskola 6. osztályát végezték, a polgári iskola 3. osztályába iratkozhatnak, ha a megfelelő felvételi vizsgát leteszik. A felvételi vizsga díjmentes. Felvilágosítással szívesen szolgál az iskola igazgatója.

Beírás a női kereskedelmi tanfolyamra. A zombori kereskedők testülete által fentartott női kereskedelmi tanfolyamra a beírások f. évi szeptember hó 1—5. napjain lesznek a felső keres. iskola tanácskozó termében naponként d. e. 9—11 óráig. A tanfolyamra felvehetők mindazon leányok, kik a polgári leányiskola, felsőbb leányiskola vagy gimnázium négy osztályát sikerrel végezték, vagy megfelelő előképzettségüket felvételi vizsgálatokkal bizonyítják. Az évi tandij 120 kor., a beírás díj 10 korona. A tandij felvélenként előre, s a beírás díj azonnal fizetendő. Az előadások naponként d. u. 2—5 óráig lesznek a magán polgári leányiskolában.

Beiratás. A Zomborban fennálló Bácsmezei Nőipariskolába az 1913—14. tanévre iratkozni szeptember hó 1., 2., 3-án d. e. 8—12-ig a zomboriaknak, 4. és 5-én pedig a vidékieknek lehet. Még három tandijmentes hely elnyerhető. Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál az iskola vezetője Lackner Emilia tanítónő, Deák Ferenc-körut 22. sz. (Husvéth ház.)

Beiratások. A helybeli izraelita elemi népiskolában a beiratások szeptember hó 1-én délelőtt 9—12 óráig az iskolahelyiségben eszközöltetnek. Az előadások szeptember hó 3-án kezdődnek.

Értesítés. A zombori református egyház Zarándok-utcai elemi népiskolájában a beiratások szeptember hó 1—6-ik napjain tartatnak meg. Szeptember 1., 2. és 3-án csupán református vallású gyermekek vétetnek fel, 4., 5. és 6-án pedig, amennyiben hely marad, másvallásúak is. A tanítás ugy a református, mint a másvallású gyermekekre nézve díjmentes. A rendszeres oktatás szeptember 8-án kezdetét veszi. Bővebb felvilágosításért a szülők és érdeklődők Schank László ref. tanítóhoz (Zarándok-u. 26.) forduljanak.

A kereskedők figyelmébe. A kereskedő-inasiskolában a tanulók beírása az 1913—14. évre szeptember 11., 12., 13. napjain d. u. 5 órakor lesz a központi elemi iskola épületében. A tanítás díja évi 12 kor., mely félévi részletekben is fizethető. Szegénységi bizonyítványt bemutatók tanítási díjat nem fizetnek. A tanítás 15-én kezdődik. Kérjük a t. kereskedő urakat, hogy inasikat a jelzett időben okvetlenül irassák be, nehogy fenakadás történjék. — Az igazgatóság.

Művészet — Irodalom.

Schön Adolf könyvkereskedésében Zomborban (telefon 161.) kaphatók az e héten megjelent következő könyvujdonságok:

Magyar cabaret. Második bővített kiadás; ára füzve 5 kor.

Magyar cabaret. Második kötet új sorozat; ára füzve 5 kor.

Dr. Hajnal Hugó, A családi hitbizomány; ára 5 kor.

Mult és jövő 1813. augusztusi száma; ára 2 kor.

Élet (képes heti folyóirat) legutolsó száma; ára 50 fillér.

Izraelita családi naptár 5674. (913—914.) Ára 2 kor.

Az összes intézetekben előirt tankönyvek és tanszerek nagy raktára.

A vándormadár. Krudy Gyula egyre nagyobb sikereket arat novelláival, regényeivel, ma már szinte hirtelen első írónk közé emelkedett. Hogy nemes és finom művészetéből az ifjuságnak is jusson, sietett őt megnyerni munkatársul Sebők Zsigmond és Benedek Elek képes gyermeklapja, a Jó Pajtás számára s e kedves lapnak augusztus 24-iki legújabb számában is van egy bájos elbeszélése. Ugyane számba írt Lampérth Géza és Benedek Elek, elbeszélést Szemere György, regényfolytatást Sebők Zsigmond és Rakosi Viktor, mesét Elek nagyapó, cikket a régi gyermekviseletről Zuboly, mókát Zsiga bácsi stb. A rejtvények, szerkesztői izenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát. A Jó Pajtás a Franklin-társulat adja ki; előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér, fél évre 5 korona, egész évre 10 korona. Egyes szám ára 20 fillér. Előfizetéseket elfogad és mutatványszámokat küld a „Jó Pajtás“ kiadóhivatala Budapest, IV., Egyetem utca 4.

A „Vasárnapi Ujság“ augusztus 24-iki száma nagy érdekességű képek nagy változatosságát közli az Esterházy hercegek kismartoni parkjáról, Szent István napjáról Budapesten, a lövétei hegyesuszamlásról, a heharsai nevezetes templom négyszázados ünnepéről, a modern papirgyártásról, az elsüllyesztett bolgár dunai flotilláról, Heltai főpolgármester temetéséről, stb. Szépirodalmi olvasmányok: Lakatos László új eredeti regénye, Szabolics Mihály és Pásztor Árpád versei, Szöllösi Zsigmond novellája, Grazia Deledda olasz regénye. Egyéb közlemények: Bebel Ágost és Peterfy Sándor arcképe és nekrológja s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, sakkjáték, stb. — A „Vasárnapi Ujság“, előfizetési ára negyedévre 5 kor., a „Világkrónika“-val együtt 6 kor. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság“ kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám). Ugyanítt megrendelhető a „Képes Néplap“ a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fillér.

HIRDETÉSEK.**Olcsó új ház**

nagyon kedvező feltétellel elköltözés miatt eladó Árok-utca II/a sz. alatt. Érdeklődők forduljanak Szeged Butoriparosok szövetkezetéhez.

Az orvosok ajánlják.

Ha elégtelen, vagy helytelen táplálkozás folytán, vagy pedig más okból is a gyermekek fejlődése nem kielégítő, egy erősítő szer sem érdemel oly bizalmat, mint a Scott féle csukamájolaj Emulsió, amely a csontok képződésére és megerősödésére és a testi erő növelésére kitűnően bevált. Az alkatrészeit képező tápláló anyagok elősegítik erős, egyenes csontok képződését és annyira támogatják az egész fejlődést, hogy a gyermekek csakhamar élénken és vidáman ugrálnak. A gyermekeknek izlik a Scott féle Emulsió; élvezettel szedik az édes, sűrű keveréket. A

SCOTT-féle Emulsiót

amely közel 40 éve minden országban meghonosodott, számos orvos ajánlja, mert minden tekintetben mintaszert, megbízható és hatásos készítménynek ismerik.

Egy eredeti üveg ára 2 korona 50 fillér. Minden gyógyszertárban kapható. Ha ezen lapra hivatkozva 50 fillér értékű bélyegyet küld Scott és Bowne G.m.b.H. címére Wien, VII., akkor egy gyógyszár utján próbaadagot küldünk

Teljes ellátás

zongora és fürdőszoba használatlaltal kapható diák részére izraelita főhivatalnoknál. Ajánlatok küldendők „A. F. 120“ jelige alatt a kiadóba.

2831/1913. szám.

Pályázati hirdetmény.

Kiskér községben üresedésben levő községi irnoki állásra pályázatot hirdetek.

Az állás javadalma évi 800 kor. fizetés és 200 kor. drágasági pótlék.

Pályázati határidő: **1913. évi szeptember hó 30-ika.**

Kula, 1913. augusztus 23.

GUTWEIN,
tb. főszolgabíró.

2-1

Egy teljesen jó karban levő Wertheim-pénzszekrény eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Eladó házhelyek.

A Thököli-ut kertvárosrészben **55 darab** különböző nagyságu házhely olcsón és kedvező fizetési feltételek mellett **eladó.** Bővebbet a tulajdonos **Benya Antal, Kalap-utca 31.**

HIRDETÉSEK

— FELVÉTELEK —

LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN.

Bácsmegeye első cipőraktára **Holländer József** Kossuth Lajos-utca 2. Alapított 1873. évben. Ajánlja óriási raktárát legjobb minőségű férfi-, női- és gyermekcipőkben és papucsokban. Hazai, kobra és külföldi gyártmányokban.

Gergurov György fűszer, csemege, bor, tea, rum, ásványvíz- és festék-kereskedése Zomborban, Szentháromság-tér és Basa-utca sarkán (a volt Terezy-féle emeletes házban). Szolid árak! Pontos kiszolgálás!

Ha jól és olcsón akar vásárolni, keresse fel a **Klein Vilmos és Társa cég** üzletét (Kossuth Lajos-utca 1. sz.), hol mindenféle rövid-, szövött-, bőr- és acélárut nagy választékban jutányosan kaphat.

Scherer M. megnagyobbított és kibővített nagy butor-, üveg- és porcellán-raktára, Kossuth Lajos-utca. Nagy választék uri ebédlő- és hálószoba berendezésekben. Kárpitozott butorjavítás, képkeretezés és üvegezés elfogadtatik.

Sírhövek, továbbá mindennemű kőfaragó és márványmunkák szakszerű készítését vállal **ifj. Stempel Samu** kőfaragó Zombor, Rákóczi-ut 44. sz. — Nagy raktár kész síremlékek és butor-márványlapokban. Márványfűrészelés és csiszolás.

Virágkoszorúk és csokrok, virágkosarak stb. a legmodernebbül és legolcsóbban készít **Goesser Antal** Rákóczi-ut 42. szám. — Telefonszám 129. — Diszoklevéllel kitüntette.

A Zombori Iparosok Butorárucsarnoka
Rákóczi- (bajai-) ut, saját ház.

A Zombori Iparosok Butorárucsarnoka
Rákóczi- (bajai-) ut, saját ház.

ÁLLANDÓ BUTORKIÁLLÍTÁS,
meglepetésszerű olcsó, a legmagasabb
!! 100-96 igényeknek megfelelő !!

LAKÁSBERENDEZÉSEK,
uri szobák, szalonok,
ebédlők és hálószobák nagy raktára.

Ugyanott egyéb ipari készítmények állandó raktára és eladási helye.
Elfogad a legmodernebb KÁRPITOS MUNKÁRAT és DISZITÉSEKET.

A Zombori Iparosok Butorárucsarnoka
Rákóczi- (bajai-) ut, saját ház.

A Zombori Iparosok Butorárucsarnoka
Rákóczi- (bajai-) ut, saját ház.

UJ RÓFÖS ÉS DIVATÁRU ÜZLET.

Van szerencsénk Zombor város és környéke n. é. közönségének tudomására hozni, hogy Petőfi-utca 3. sz. a. Vuits P.-féle házban, a nagyszerbtemplom átellenében a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelő

uj rófös- és divatáru üzletet

nyitottunk, amelyet a legegyszerűbb és a legmodernebb árukkal rendeztünk be. Amennyiben az árukat a legnagyobb és legismertebb gyárakból szereztük be, úgy módunkban áll a nagyérdemű közönséget a legolcsóbb árak mellett pontos és szolid kiszolgálásról biztosítani. A n. é. közönség szives rendeléseit várva, maradtunk

kiváló tisztelettel

50-40

DÓDITS és OPANCSÁREV.